

Asumisen rahoitus ja kehittämiskeskus

Viite ARAn toimintakertomus ja tilinpäätös 1.1.2022 – 31.12.2022
Hänvisning

Asia Ympäristöministeriön kannanotto Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA)
toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä vuodelta 2022

Ärende

Ympäristöministeriö antaa talousarvioasetuksen (1243/1992) 66i §:n edellyttämän
tilinpäätöskannanoton Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen vuoden 2022 toiminnasta.

LIITE

Ympäristöministeriön tilinpäätöskannanotto Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen vuoden 2022 toiminnasta

- PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO • www.ym.fi
- PB 35, FI-00023 STATSRÅDET, FINLAND • www.ym.fi

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO ASUMISEN RAHOITUS- JA KEHITTÄMISKESKUKSEN VUODEN 2022 TOIMINNASTA

1. Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus raportoi vuoden 2022 toimintakertomuksessaan kaudelle 2020-2023 laaditun tulossopimuksensa toteutumisesta. Ympäristöministeriö toteaa, että ARA on pääosin saavuttanut vuodelle 2022 asetetut tulostavoitteet. Virasto pystyi palvelemaan asiakkaitaan vaihtuvissa tilanteissa. Virasto on hallinnut henkilöstövoimavaroja mm. osaamisen ajantasaisena pitämisen tavoitteella.

Sosiaalisen asuntotuotannon keskeisiä tavoitteita on edistää kohtuuhintaisen asumisen toteutumista asuntomarkkinoilla sekä varmistaa valtion tuen ohjautuminen asukkaille. Ympäristöministeriö toteaa, että näiden tavoitteiden toteutuminen on mahdollista varmistaa tehokkaalla ARAn suorittamalla valvonnalla ja ohjeistuksella. Lainoituksen alueellisessa kohdentamisessa ympäristöministeriö painottaa edelleenkin sen tärkeyttä, että ARA jatkossa kiinnittää riittävästi huomiota uustuotannon kohdentamiseen erityisesti tavallisten asuntohankkeiden osalta vain sellaisille kasvukeskusalueille, joilla on pitkäaikaista kohtuuhintaisten asuntojen tarvetta.

ARA on kehittänyt ennakoivaa ohjausta ja neuvontaa. ARA on toteuttamiseen sekä edistänyt valtion ja kaupunkien välisten sopimusten toteutumista ja osallistunut myös useiden ympäristöministeriön vastuulla olevien asuntopoliittisten toimenpiteiden toimeenpanoon ja hankkeiden valmisteluun.

Viraston tavoitteena on palveluiden digitalisointi sekä tätä kautta tapahtuva toiminnan tehostaminen ja palvelun parantaminen. Sähköisistä käsittelyjärjestelmistä saatavilla hyödyillä ja järjestelmien jatkokehittämisessä pyritään ARAn palveluprosessin parantamiseen ja toiminnan tehostamiseen. Valtion yhteisten järjestelmäkehittämishankkeiden avulla ja niihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mukaan pääsyllä voidaan luoda hyvät edellytykset virastojen tuloksellisuuden parantamiseen. Toimivat sähköiset käsittelyjärjestelmät hyödyttävät osaltaan rakennetun ympäristön digitalisaatiokehitystä. Myös määrärahojen myöntämisen käsittelyprosessiin liittyvä ohjaus ja viestintä ovat osa toiminnan kehittämistä.

ARAn määrärahojen myöntämiseen liittyvät tehtävät ovat lisääntyneet, minkä vuoksi on tärkeää priorisoida tehtäviä sekä kehittää ja vakiinnuttaa prosesseja. Lisääntyneisiin tehtäviin liittyen on myös tärkeää seurata työhyvinvoinnin ja työtyytyväisyyden kehittymistä ja ilmenemistä. Koronaepidemian aiheuttama siirtyminen etätyöskentelyyn ei aiheuttanut haittaa viraston tehtävien hoitamisen kannalta.

Valvonnassa on tärkeää edelleen jatkaa suunnitelmallista ennalta ehkäisevää ja ohjaavaa toimintaa. Riskien hallintaa on tärkeää kehittää ja toteuttaa yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa. ARAn rahoituksen toimintaa on tarkoituksenmukaista tukea mm. riittävällä arviointi-, tarkastus- ja niiden kehittämistoiminnalla. ARAn toiminnassaan toteuttamaa valvontaa ja tarkastustoimintaa edelleen kehitettäessä voidaan siitä saatavia tuloksia hyödyntää soveltuvin osin osana valtioneuvostotasoisista riskien hallintaa. Keskeisenä tavoitteena on saada oikeat riskeihin liittyvät tiedot käytettäväksi erityisesti hallinnonalan ja edelleen valtioneuvoston päätöksenteon tueksi. Tällä turvataan mm. toiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytysten säilymistä ja luodaan luotettavaa perustaa päätöksenteolle. Riskienhallinnan avulla varmistetaan myös talouden ja toiminnan laillisuutta ja tuloksellisuutta sekä hyvää hallintotapaa.

Tavoitteena tulee olla kaikkien tukien osalta niiden tehokas toimeenpano. Ympäristöministeriö toteaa, että ARAn tulee edelleen säännönmukaisesti raportoida ministeriölle käytetyistä valtuuksista ja määrärahoista sekä esittää arvio tulevasta kehityksestä, jotta valtuuksien ja määrärahojen käyttö ja kohdentaminen voidaan optimoida. Virastossa tulee kiinnittää erityisesti huomiota uusien avustusjärjestelmien käynnistämiseen ja sujuvaan palveluprosessiin näiden osalta.

Kertomusvuonna 2022 valtion tukeman koko ARA-tuotannon aloitusmäärä oli edelleen kohtuullisella tasolla. Rakentamisen suhdannetilanne sekä rakennuskustannusten nousu ja epävarmuus niiden kehityksestä vaikeuttivat ARA-hankkeiden hyväksymistä. Tuotanto on yleisesti ollut korkealla tasolla edellisinä vuosina.

Tavoitteiden mukaisesti tuotanto on painottunut suurimpiin kasvukeskuksiin. Koko maan tasolla tarkasteltuna ARA -kohteiden vuokrat olivat edullisemmat kuin vapaarahoitteiset vuokrat. ARA -hankkeissa rakentamisen hinnat nousivat koko maan tasolla edelliseen vuoteen verrattuna. Korjausrakentamisen tukemisessa tulee niin ikään tavoitteiden mukaisesti kiinnittää huomiota korjattavan kiinteistön sijaintiin ja asemaan alueen asuntomarkkinoilla sekä suunnitelmallisen kiinteistönpidon menettelyihin. ARAn on kiinnitettävä edelleen huomiota hankkeiden kokonaishankinta-arvoon ja kustannuskehityksen kohtuullisuuteen. ARAn myöntämät energia-avustukset toteuttavat osaltaan ilmastotavoitteiden saavuttamista.

ARA myöntää korjausavustuksia jälkiasennushissien rakentamiseen ja muiden liikkumisesteiden poistamiseen sekä iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen. Lisäksi vuoden 2020 alusta lähtien korjausavustuksia on myönnetty sisäilmaongelmaisten asuntojen kuntotutkimuksiin ja perusparannusten suunnittelukustannuksiin. Myönnettyjen korjausavustusten määrä on kokonaisuutena hieman laskenut edellisestä vuodesta.

Asumisoikeustalojen korjauslainoituksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota kustannusten pysymiseen kohtuullisina ja elinkaarikustannuksiin ns. viihtyvyysremonttien osalta, jotta kohteiden rakenteelliset korjaukset voidaan tehdä ajallaan. Samoin on kiinnitettävä huomiota siihen, että asukkaita kuullaan korjausprosessissa yhteishallintolain ja asumisoikeusasunnoista annetun lain mukaisesti ottaen huomioon asukkaiden suhtautumisen korjaamiseen ja sen, että asumisoikeusasunnoissa asumisoikeuden haltijalla on oikeus itse tehdä muutostöitä asunnossa.

Viraston tekemiin päätöksiin käytettävä työaika vaihtelee huomattavan paljon. Osa päätöksistä syntyy selvästi vähemmällä työmäärällä, mutta osa päätöksistä vaatii laajaa valmistelua ja tarvittava työpanos on suuri. Hakijaprofiili on ARAn palveluissa muuttunut. Aiemman, enimmäkseen yhteisöjen ja kuntien, sijaan on hakijoina nyt myös yksityishenkilöt, ikääntyneet ja vammaiset henkilöt. Tämä muutos on lisännyt tarvetta neuvonnalle ja ohjeistukselle. Viraston tekemien päätösten määrä on korkea. Avustustoiminnan kokonaiskustannus ja avustuskohmainen käsittelykustannus nousivat. Kokonaiskustannuksissa on mukana prosessien kehittämiseen ja sähköistämiseen käytettyä työaikaa.

Erityisryhmien investointiavustus tukee edelleen laitoshoidon vähentämistä sekä ikääntyneiden että kehitysvammaisten henkilöiden osalta sekä yhteisöllisen asumisen ja muun ns. välimuotoisten asumisratkaisujen kehittämistä tavallisen asuntokannan ja ympärivuorokautisen palveluasumisen väliin. On erittäin tärkeää, että ARA-tuetut ratkaisut ovat monimuotoisia vastaten pitkäaikaiseen asumisen tarpeeseen näiden väestöryhmien kohdalla. Avustuksen määrän mitoituksessa keskeisenä tavoitteena on ollut asumiskustannusten pysyminen kohtuullisena. Ympäristöministeriö on korostanut tuettavien hankkeiden taloudellista toimivuutta, tarvearviointia ja laatua.

Kohteella on oltava riittävästi käyttöä myös pitkällä aikavälillä ja kunnassa jo olevan asuntokannan hyödyntäminen tulee ottaa huomioon erityisryhmien asumisen toteuttamisessa. Kunnan ja hyvinvointialueen todellinen tarve kyseisen kohderyhmän osalta tulee olla avustuspäätöksen perusteena ottaen huomioon myös suunniteltujen vapaarahoitteisten kohteiden rakentaminen. Ympäristöministeriö painottaa erityisryhmien asumisen integroitumista tavalliseen asumiseen ja asuinalueille sekä asumistarpeita hyvin vastaavien ratkaisujen toteuttamista.

ARA on antanut ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden korjausavustuksiin sujuvasta käsittelyprosessista palvelulupauksen. Menettely osaltaan ohjaa käsittelyprosessin kehittämistä edelleen. Käsittelyaikaan vaikuttivat osaltaan muiden avustusmuotojen aiheuttama ruuhka ja resurssihaasteet.

ARA on toteuttanut ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelmaa 2020-2022, jossa sen tehtävänä on edistää hissien rakentamista olemassa olevaan asuntokantaan ja ikääntyneiden ja vammaisten asuntojen korjaus- ja esteettömyysavustuksen käyttöä. Tähän liittyen ARA on edistänyt neuvontaa korjausavustuksista. Tämä ei kuitenkaan näy näiden avustusten myöntämisen kasvuna. Toisaalta korjaustoimintaan on vuonna 2022 vaikuttanut myös yleinen kustannustason nousu. Asumisneuvontaa koskevassa avustustoiminnassa oli vuonna 2022 meneillään siirtymävaihe. Avustuksia myönnettiin sekä valtion asuntorahaston myöntämisvaltuudesta että uudesta talousarvion määrärahasta. ARA rakensi asumisneuvonnan verkostotoimintaa ja osallistui asumisneuvonnan tukea kunnille koskevan määräaikaisen lain valmisteluun.

ARAN verkkoasioinnin ohjauksen ja valvonnan palvelukokonaisuus on ollut asiakaskäytössä viiden vuoden verran. Tietojärjestelmän kehittämisessä on huomioitu vuokrien valvonnan lisäksi myös asumisoikeusyhteisöjen ja yleishyödylliseksi nimettyjen yhteisöjen ohjauksen ja valvonnan asettamat vaatimukset. Tietojärjestelmää kehitetään ja laajennetaan edelleen käyttökokemusten ja asiakaspalautteen perusteella. Tulostavoitteita edistettiin yhteisöjen ohjauksella ja kouluttamisella. Asiantipalvelun käytettävyydestä on edelleen huolehdittava avustusten saavutettavuuden edistämiseksi.

ARA on tulossopimuksen mukaisesti osallistunut aktiivisesti ympäristöministeriön vastuulla olevien asuntopoliittisten toimenpiteiden toimeenpanoon. ARA kohdensi kunnallistekniikan avustukset niihin liittyvien tavoitteiden mukaisesti sekä on osallistunut suurimpia kaupunkiseutuja koskevien MAL-sopimusten valmisteluun, osallistuu sopimusten toteuttamiseen ja on mukana niiden seurannassa sekä edistänyt tukia myöntäessään sopimusten tavoitteiden toteutumista. ARA myös myönsi Valtion asuntorahaston varoista avustukset Lähiöohjelmaan 2020-2022 hyväksytyille hankkeille.

ARAlla on merkittävä tehtävä asumisoikeuslain toimeenpanossa, järjestysnumerorekisterin edellyttämän tietojärjestelmän rakentamisessa ja käyttöönotossa, uusien menettelyjen edellyttämän ohjeistuksen laatimisessa ja uuden lain mukaisten valvontaprosessien valmistelussa ja käyttöönotossa. Järjestysnumerorekisteri otetaan käyttöön 1.9.2023.

Ohjausta ja valvontaa toteutettiin vuosisuunnitelman mukaisesti ja siitä raportoidaan ympäristöministeriölle. Ympäristöministeriö korostaa, että tuloksellista ohjausta ja valvontaa suunniteltaessa on huolehdittava, että valvonta on riittävää ja kohdistuu toiminnan kannalta olennaisiin ja kriittisiin kohteisiin sekä lisäksi ottaen huomioon avustusmuotojen ja määrärahojen lisääntyminen.

Riittävällä ohjauksella ja valvonnalla on ollut mahdollista varmistaa määrärahojen käyttöä säännöksissä edellytettyyn tarkoitukseen. Ohjauksessa ja valvonnassa on tärkeää jatkaa ennalta ehkäisevää ja ohjaavaa toimintaa, hyödyntää käytössä olevaa tietojärjestelmää ja kehittää sitä edelleen valvonnan tehostamiseksi sekä tehdä riittävästi tarkastuksia erityisesti kohteisiin, joissa on tunnistettuja riskejä ja myös reagoida mahdollisesti havaittaviin epäkohtiin niiden korjaamiseksi.

Asunto- ja lainakannan riskien hallinnassa ARA teki tiivistä yhteistyötä Valtiokonttorin kanssa ajankohtaisista asioista. ARAn ja Valtiokonttorin riskienhallinnan yhteistyöryhmä jatkoi toimintaansa. Ympäristöministeriö pitää ARAn ja Valtiokonttorin keskinäistä yhteistyötä valtion asunto- ja lainakannan riskienhallinnassa ja ennakoinnissa edelleen tärkeänä. Ympäristöministeriö korostaa erityisesti ennakollisen riskienhallinnan merkitystä. Ympäristöministeriö kannattaa erilaisten ohjaustilanteiden sekä seminaaritilaisuuksien järjestämisen jatkamista tarkoitukseen soveltuvalla tavalla myös saavutettavuuden parantamiseksi. Organisaatioiden välinen tiivis yhteistyö edistää yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

ARA on toiminut energiatodistuksia ja niiden laatijoita valvovana viranomaisena 1.6.2013 lähtien. Vuoden 2022 aikana on tehostettu energiatodistusten käytönvalvontaa myynti- ja vuokraustilanteissa ja ARA on asettanut ensimmäiset uhkasakot vuoden 2022 syksyllä. Energiatodistusten oikeellisuuteen liittyviä tarkastuksia tai kevyempiä katselmointeja on tehty runsaasti. Uutta tietojärjestelmää on kehitetty vuoden 2022 aikana edelleen, rakentamalla todistustietojärjestelmässä olevien tietojen siirron mahdollistavaa rajapintaa.

Ympäristöministeriö pitää hyvänä ARAn toimia energiatodistusten valvonnassa, sekä käytönvalvontaan että todistusten oikeellisuuteen liittyen. Ympäristöministeriö pitää myös hyvänä ARAn toimia tietojärjestelmän lisäkehittämiseksi, jotta mahdollistetaan energiatodistustietojen laaja hyödyntäminen. Valvonnalle ja tietojärjestelmän edelleen kehittämiselle tulisi varmistaa riittävät resurssit.

Vuonna 2022 ARAlla oli käytössään Valtion asuntorahaston varoista kehittämisraha. Tulostavoitteena oli suunnata kehittämisraha ympäristöministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti. Lisäksi tuli edistää ja seurata kehittämistulosten vaikuttavuutta. Kehittämishankkeista kootaan tietoa mm. ARAn hankepankkiin. Yhteistyö SYKE:n kanssa jatkui. Ympäristöministeriö pitää edelleen tärkeänä tulosten viemistä osaksi ARAn ydintoiminnan kehittämistä sekä toimintatapoja. Muutoksista vuotuisen käyttösuunnitelmaan mm. peruuntuneita korvaavien hankkeiden osalta tulee enakoivasti ilmoittaa ympäristöministeriölle.

ARAN henkilöstöstrategia korostaa henkilöstön valmiuksia ja osallistumista. Näiden ylläpitämisestä on edelleen huolehdittava erityisesti organisaation muutostilanteissa ja työkuormituksen vaihteluissa.

2 Ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Toimintakertomus on sisällöltään ja selkeydeltään laadittu riittävässä laajuudessa. Kertomus sisältää kattavasti tietoa viraston toiminnasta vuodelta 2022. Johdon katsauksessa on käsitelty ARAn keskeisimpiä tuloksia ja siitä saa hyvän yleiskuvan tärkeimmistä tehtäväkokonaisuuksista. Myös toimintaympäristöä koskeva analyysi on kattava.

Rakenteeltaan toimintakertomus on laadittu Valtiokonttorin ohjeiden mukaisesti ja sisältää niin vaikuttavuutta, toiminnallista tehokkuutta kuin tuotoksia ja laadunhallintaa sekä henkisten voimavarojen hallintaa koskevat osuudet. Kertomuksessa on käsitelty lyhyesti keskeiset tulostavoitteet ja hankkeet. Tilintarkastajien vuosiyhteenvedon mukaisesti talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

3 Mihin toimenpiteisiin asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

ARAn ydintehtävän suorittamiseksi tulee edelleen olla kaikkien tukien osalta niiden tehokas toimeenpano. Tässä määrärahoihin liittyvä ohjaus ja viestintä ovat osa toiminnan kehittämistä, kuten myös sähköisten asiointijärjestelmien ja asiointin palvelukyvystä huolehtiminen (mm. uusien asiointijärjestelmien käyttöönoton yhteydessä annettava opastus ja koulutus henkilöstölle sekä asiakkaille).

Valtion tukeman asuntotuotannon keskeisiä tavoitteita on edistää kohtuuhintaisen asumisen toteutumista asuntomarkkinoilla sekä varmistaa valtion tuen ohjautuminen asukkaille. Ympäristöministeriö toteaa, että näiden tavoitteiden toteutuminen on mahdollista varmistaa tehokkaalla ARAn suorittamalla valvonnalla ja ohjeistuksella. ARAn on perusteltua kiinnittää huomiota hankkeiden kokonaishankinta-arvoon ja kustannuskehityksen kohtuullisuuteen. Valvonnassa on tärkeää jatkaa ennalta ehkäisevää ja ohjaavaa toimintaa sekä tehdä riittävästi tarkastuksia. ARAn tulee valvonnassaan kiinnittää huomiota asumisen kohtuuhintaisuuteen pitkällä aikavälillä, riskienhallintaan ja varautumiseen, jotta asuntoyhteisöjen talous on kestävällä pohjalla vaihtelevissa talous- ja markkinatilanteissa.

Lainoituksen alueellisessa kohdentamisessa ympäristöministeriö painottaa edelleen sen tärkeyttä, että ARA jatkossakin kiinnittää riittävästi huomiota uustuotannon kohdentamiseen erityisesti tavallisten asuntohankkeiden osalta vain sellaisille kasvukeskusalueille, joilla on kohtuuhintaisten asuntojen tarvetta ottaen huomioon alueen tuleva väestökehitys ja vallitseva asuntomarkkinatilanne, joilla ei ole pysyvästi tyhjillään olevia valtion lainoittamia tai korkotukemia asuntoja ja joilla asuntojen tarve ja käyttö on pitkäaikaista. Yhden ja kahden hengen talouksien asuntojen tukipäätösten arvioinnin osalta tulee kiinnittää huomiota asuntojen todennettavaan käytettävyyteen ja asuttavuuteen.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää valtion ja kuntien välisten sopimusten asuntotuotantotavoitteiden toteutumiseen sopimusten mukaisesti mukaan lukien kunnallistekniikka-avustukset ja niiden myöntäminen.

ARAn tulee edelleen jatkaa korjausavustusten käytön ja hissirakentamisen edistämistä osana Kansallisen ikä-ohjelman asumisen osuuden toteutusta vuosina 2023-2027. Tässä viestinnän keinot sekä yhteistyö alan toimijoiden kanssa on keskeistä. ARA osallistuu ympäristöministeriön vastuulla olevien asuntopoliittisten toimenpiteiden toimeenpanoon ja hankkeiden valmisteluun. ARAn tulee käytössään olevalla kehittämisrahalla kohdentua ydintoiminnan kehittämiseen. Kehittämistoiminnan keskeisiä painopistealueita ovat erityisesti ikääntyneiden asumiseen ja asumisen kohtuuhintaisuuden varmistamiseen liittyvät selvitystarpeet, mutta myös asiointi- ja käsittelyjärjestelmien teknisen yhteentoimivuuden varmistaminen ja testaaminen sekä ARA-kohteiden purkamiseen liittyvän kiertotalouden mahdollisuuksien selvittäminen.

ARA ottaa huomioon Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on tarkastuksessaan ”*Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA asuntopoliittikan toimeenpanijana*” esittämät suositukset, mm. valvonnan resurssien turvaaminen sekä tarkastushavaintojen systemaattinen seuranta. Ympäristöministeriö pyytää ARA:ta ehdotusta toimenpiteiksi VTV:n tarkastuksessa esiin nostettuihin havaintoihin hankekäsittelyprosessin läpinäkyvyydestä ja tiedon jakamisesta asian käsittelystä ja päätöksistä prosessin aikana.

Joustavuuden parantamiseksi ARAn valmiutta nopeiden suhdannemuutosten ennakointiin on tärkeä kehittää. Asuntomarkkinoiden, asuntojen kokonaistarpeen sekä ARA-asuntojen tarpeen kehitystä (erityisesti MAL-alueilla) on tärkeä seurata ja ennakoida sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä, jotta

muutoksiin kyetään reagoimaan nopeasti ja toimenpiteet osataan painottaa oikein myös pidemmän aikavälin näkökulmasta.

Ympäristöministeriö toteaa, että toimintaansa ja toimintaprosessejaan kehittäessään ja niistä raportoidessaan ARAn tulee edelleen ottaa huomioon riskien hallinnan ja ennakoinnin näkökulma sekä mitoitaa sisäisen tarkastuksen ja valvonnan resurssit toimintaan nähden riittäviksi ja kohdentaa tarkastukset toiminnan kannalta kriittisiin prosesseihin. Viraston on tärkeää priorisoida ensisijaisesti keskityttävät tehtävät sekä kehittää prosesseja ja hyödyntää automaatiota. Vastaavasti henkilöstön joustava käyttö eri tehtävissä ja osaaminen ovat merkittäviä.

ARA on kehittänyt kattavasti ja ottanut käyttöön asiointin sähköisiä järjestelmiä. Viraston tavoitteena on palveluiden digitalisointi sekä tätä kautta tapahtuva toiminnan tehostaminen ja palvelun parantaminen. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että näiden asiointijärjestelmien ja asiointin palvelukyvystä huolehditaan ydintehtävien suorittamiseksi. Tässä korostuu myös käyttöön annettava opastus ja koulutus henkilöstölle ja asiakkaille. Ympäristöministeriö katsoo, että ARAn tulee kiinnittää huomiota sähköisten asiointijärjestelmien kehittämiseen ja toimivuuden varmistamiseen, asiakasneuvontaan sekä viestintään avustusten kohderyhmille.

ARA on toiminut energiatodistuksia ja niiden laatijoita valvovana viranomaisena. Ympäristöministeriö pitää hyvänä, että ARA kehittää energiatodistusten valvonnan prosesseja, tehostaa seuraamusmenettelyjä ja edelleen tekee valvontaan ja raportointiin liittyviä kehittämistoimenpiteitä. Uuden tietojärjestelmän käyttöönoton ja tietojärjestelmälle tehdyn kehitystyön myötä voidaan edelleen tehostaa ja automatisoida todistusten oikeellisuuden valvontaa ja todistustietojen hyödyntämistä. Edelleen tulee varmistaa resurssien riittävyys energiatodistusten käytön valvontaan, raportointiin ja tietopalvelutehtäviin.

Asiointijärjestelmien täysimääräiseen käyttöön siirryttäessä on kuitenkin huolehdittava varmuudesta ajantasaisen tiedon saamiseen ARAn tukien ja rahoituksen myöntämiseen liittyvistä määräistä ja tunnusluvuista ohjaamisen ja vaikuttavuuden todentamiseksi. Lisäksi on edelleen otettava huomioon järjestelmien ja käsittelyprosesseihin liittyvä tietoturva ja tietosuojat. Vuonna 2020 aloitettua Tulos- ja tilannekuvaraportoinnin sekä niiden laadun kehittäminen –hanketta on saatujen kokemusten perusteella tarkoituksenmukaista jatkaa. Osana ARA-kantaa koskevia tietovirtojen hyödyntämistä Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän määrittelyyn osallistuminen on ARAn hallinnoimien rakennustietojen (nk. ARA-kiinteistökanta ja energiatodistusrekisteri) osalta tärkeää.

Erityisesti uusien ja laajaa valmistelua vaativien (mm. asumisoikeuslaki ja yhteishallintolaki) tehtävien onnistuneeseen suorittamiseen varautumiseksi on kiinnitettävä huomiota niiden tehtäväsisällön laajuuden ja monimuotoisuuden mukaiseen henkilöresursointiin. Lisäksi aiempien tehtävien tehtäväsisältö voi laajentua. Vastaavasti EU-rahoitusinstrumenttien menettelytapoihin varautuminen on huomion arvoista nostamalla mm. osaamista ja kyvykkyyttä niiden käyttöön varautumiseksi. Muutokset toimintaympäristössä saattavat vastaisuudessaakin olla nopeita, minkä vuoksi niiden vaikutuksia viraston toimintaan tulee soveltuvasti ennakoida.

4 Mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ympäristöministeriö toimii aktiivisesti asuntopolitiikan toteuttamisessa vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä ARAn kanssa sekä pitää ARAa ajan tasalla toimintakenttää koskevasta valmistelusta sekä sopii mahdollisimman aikaisin mahdollisista uusista tehtävistä ja toimintatapojen muutoksista.

Ympäristöministeriössä käynnistyi vuonna 2021 kehitystyö, jonka tarkoituksena on kehittää ministeriön tulos- ja konserniohjauksen prosesseja yhteistyössä kunkin ohjattavan viraston kanssa. Konsernistratégia valmistui vuonna 2022 ja sen toimeenpanovaihe on alkanut. Hallinnonalan tulsohjauksen uudistus käynnistettiin lähtökohtana valtioneuvoston tulsohjauksen kehittämishankkeen linjaukset ja hallinnonalan strategisempi kokonaisvaltainen ohjaus.

VN/5546/2023-YM-1

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: